

An aerial photograph of a scenic river and lake system. The water is a deep blue, reflecting the surrounding dense green forests. A small bridge crosses the river on the left. On the right bank, there is a small red house with a white roof, surrounded by lush greenery and trees. The overall scene is peaceful and natural.

Skepparguiden

FÖR BÅT, KANOT OCH KAJAK

 Dalsskanska
kanal

ETBL. 1868

INNEHÅLL

Karta	4-5
Turförslag	6-8
Slussa	10-13
Båt, säkerhet och hänsyn	14-15
Kanalfiskar	16-17
Kanaldjur	18-19
Kanot och kajak	20-21
Gästhamnar	22-23
Historia	26-27

Upplevelserna ligger framför dig

Framför dig ligger 253 km segelbar farled. Ett unikt sjösystem där 31 slussar vid 17 slusstationer sammanlänkar Köpmannebro vid Vänern i söder med värmländska Östervallskog i norr.

Framför dig ligger ett vidunderligt landskap med hisnande vyer och pittoreska bruksorter. Sagoskogar med vilda djur och tusentals sjöar. Djupa och vidsträckta där gäddan slår i vassen och lommen ljuder över en spegelblank yta.

Framför dig ligger svensk historia, kultur och tradition. Kulturcentret, akvedukten i Håverud, närproducerade delikatesser, konstmuseum och mycket mer. Allt i ett mytomspunnet landskap. Ett Sverige i miniatyr.

Framför dig ligger Dalslands kanal.

Allt du behöver hittar du här.

Dalslands kanal

Bästa skeppare, försök inte navigera efter den här kartan, men låt dig gärna inspireras av vilket fantastiskt sjösystem du har att upptäcka. God tur.

Turförslag

För att få den bästa upplevelsen på kanalen rekommenderar vi minst fem dagar under högsäsong. Att utforska alla delar i sjösystemet kan ta flera veckor. Smultronställena är många.

- **Restid i timmar.** Beräknad efter 8 knop i öppna vatten och max 3 knop i leder. Tiden är beräknad utan väntetider, annan trafik och stopp på vägen.
- **Rekommenderat antal dagar** för att du ska hinna uppleva lite också.
- **Antal slussar.**

Missa inte de vackra bi-lederna: Snäcke kanal, Västra och Östra Silen samt Töcksfors kanal, sträckningen norr om Töcksfors. Passa också på åka utomlands – Otteid i Stora Le ligger i Norge.

Trailer eller lastbil: Lasta båten på trailern och sjösätt vid någon av ramperna längs kanalen. Du kan även ordna landtransport till t ex Halden-kanalen, Halden, Säfflekanal eller Strömstad. Ramper och landtransportörer hittar du under QR-koden på sidan 3.

Köpmannebro–Håverud–Bengtsfors

Akvedukt & Kultur

Kanalens mest trafikerade sträcka med akvedukten i Håverud som självklart stopp. Här besöker du Dalslands Center med turistbyrå, restauranger, utställningar, matmarknad och caféer. Ta gärna en promenad till Upperud och Dalslands Konstmuseum. I Håverud finns även hotell, stugor, vandrarhem och camping. Härifrån går också turbåtar.

På din tur norrut kan du fascineras av hällristningarna i Högsbyn. I Långbron tar du en tur med rälsbuss eller passagerarbåt. Många besöker glasscaféet i gamla slussvaktarbostaden. En kort promenad bort ligger Dals Långed, känt för sina konstutbildningar. En bit norrut hittar du Baldersnäs Herrgård.

I Bengtsfors är det värt att stanna lite längre – här hittar du butiker och restauranger. Du kan också hyra kanot, cykel eller dressin (dressinbanan mot Årjäng startar här). För familjer är ett besök på Dals Konfektyrs fabriksförsäljning ett måste. Upptäck också Stora Kanalrundan – passagerarbåt genom vackra vattenvägar med tågresa tillbaka. Och glöm inte utsikten från Majberget och dess fina museer.

6

2-3

21

Köpmannebro–Fröskog

Bondbarock & Bistro

Sväng in i Snäcke kanal efter Köpmannebro mot Fröskog och Fengersfors. I Fengersfors besöker du Fengersfors bruk och kulturcentret Not Quite med utställningar, stenugnsbageri och bistro (några kilometer att gå). I Fröskog hittar du en spånklädd träkyrka i äkta bondbarock.

3

1

3

Gustavsfors–Årjäng

Restauranger & Troll

En bit norr om Bengtsfors håller du styrbord in mot Gustavsfors. Här finns mysiga restauranger och ett bruksmuseum. Väljer du gå direkt till Årjäng så missa inte det åtta meter höga Årjängstrollet.

4

2

1

Bengtsfors–Gustavsfors–Lennartsfors

Glass & Godsaker

Upplev vackra och långsträckta Lelången med en avstickare till Gustavsfors för glass eller något gott att äta. Sedan kan du ta dig vidare in i Silensjöarna eller gå direkt upp till Lennartsfors spektakulära sluss. Här finns fin gästhamn och bra restauranger.

6

1

3

Gustavsfors–Östra Silen

Sportfiske & Naturhamnar

Upplev vildmark och sjöliv på turen mellan Gustavs-fors över slussen i Kroksfors in i Östra Silen. Där hittar du fina naturhamnar på Restön och Trollön eller gästhamn i Signeby. Östra Silen är ett sportfiskeeldorado med kristallklart vatten.

4-5

2-3

3

Lennartsfors–Otteid–Nössemark–Ed

Vildmark & Älgpark

Efter Lennartsfors majestätiska slussstrappa tar du dig in i Stora Le. På vägen passerar du Trollön/Trolløya som ligger både i Sverige och Norge. Ön delas på mitten av Riksröset. Efter Trollön kan du ta en avstickare norrut till Östra Otteids fina gästhamn eller söderut till i Nössemarks mysiga hamn. I Ed matar du älgar på Dalslands Moose Ranch och besöker Eds MC- och motormuseum.

3-5

1-2

0

Lennartsfors–Holmerudsfors

Djur & Natur

En resa med vildmarken tätt intill från Lennartsfors norrut till Skomsnäsundet vidare mot Fölsbyviken till Holmerudsfors härliga gästhamn. Vill du ligga i naturhamn på vägen är Getöns skyddade östsida vid inloppet till Skomsnäsundet väldigt fin även Gåsön har fin brygga, utedass och grillplats.

3

1

0

Lennartsfors–Töcksfors

Shopping & Bilkyrkogård

Efter Västanholm delar sig Foxen i två farleder. Den västra tar dig förbi bilkyrkogården i Båstnäs och på östra sidan hittar du många fina naturhamnar. I Västra Fågelvik går du sedan igenom ett trångt sund. Från gästhamnen i Töcksfors är det 10 minuters promenad till ortens shoppingcenter. Vill du inte promenera kan du slussa upp i nedre slussen och lägga till vid shoppingcentrets brygga.

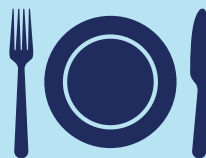
1,5

1

0

Töcksfors–Östervallskog

Mat & Natur

Lämna Töcksfors mätt och belåten efter att ha besökt någon av ortens restauranger. Nu väntar en naturskön, lugn färd norrut i de smala värmländska sjöarna Töck och Strömme in i Östen. Här hittar du kanalens nordligaste gästhamn Östervallskog endast 800 meter från norska gränsen. Tänk på att höjden under E18 i Töcksfors inte är mer än 3,60 m.

2

1

2

Paus i slussningen

Att vara slussvakt är roligt men arbetsdagen är lång. Därför behöver även slussvakten lite rast. Vi hoppas du har förståelse för att slussningen kan vara på paus under rasterna.

Att slussa är enkelt

Ha lite marginaler när du planerar din resa på Dalslands kanal. Det går inte att skynda på ett system som arbetat på samma sätt sedan 1868. Å andra sidan är det väntan som ger de oväntade upplevelserna. Vid alla slussar finns en slussvakt som navigerar dig och hjälper till. Följ slussvaktens anvisningar så går det galant.

Detta gäller:

Biljett: Köp kanalbiljett på vår hemsida innan du slussar. Biljetten skickas via e-post och slussvakten läser av din biljett (QR-kod) vid varje slusstation.

Utrustning: Båten ska vara utrustad med två båtshakar, fyra eller fem fendrar och flytvästar.

Flytväst: Barn och kanotister ska bära flytväst. Men vi ser helst att alla använder flytväst.

Öppen eld, rökning och matlagning: Är saker du får vänta med till efter avslutad slussning.

Antal i båten: Ni bör vara minst två i båten vid slussningen.

Jolle: Följebåt eller liknande ska ligga fast förtöjd under slussning.

Slussvakten: Följ alltid slussvaktens instruktioner. De finns där för dig.

Musik och motor: Stäng av musik och motor. Säkrare slussning och bättre för miljön.

Sista slussning: Kan vara tidigare än när slussen stänger. Kom i god tid.

Turordning & tidsbesparing

- Båtar slussas i den ordning de anlänt till slussen.
- Kanoter går in sist i slussen.
- Passagerarbåtar har förtur i slussarna.

Det sistnämnda påverkar främst trafiken i Håverud och Dals Långed. Är du igenom före klockan 10.00 i Håverud kan du spara flera timmar. I Dals Långed kan kö uppstå (högsäsong) mellan kl. 11.30 och 13.30.

Slussvaktaren till din tjänst

Alla slussar är bemannade med slussvakter. Ibland kan de ha svårt att se om du ligger och väntar. Då kan du behöva kontakta slussvakten. Fråga dem också gärna om annat. De vet var du hittar naturhamnar, badvikar och annat du inte får missa.

Tips! Klipp ut och sätt upp

Så här gör du

1

Invänta och ta kontakt med slussvakten

Om slussporten är stängd eller slussvakten inte ger tecken för insegling, lägg till vid väntbryggan om sådan finns. Tips: Ha din slussbiljett redo för visering.

2

Slussporten öppnas

Är det flera båtar som ska slussa samtidigt är det lämpligt att redan nu lägga ut fendrar på båda sidorna. Invänta tecken eller tillrop från slussvakten innan du går in i slussen.

3

Lägg dig på anvisad plats

Vid nerslussning är det viktigt att båten placeras så att den går fri från slusströskeln, belägen akter om båten. Stäng av motorn!

4

Fast förtöjningslinor

Slussvakten slänger ner för- och aktertamp. De angörs runt knap, men läggs inte fast. Du måste kunna ta hem eller slacka i takt med att båten stiger eller sjunker. Håll förtampen kraftfullt och ordentligt sträckt under uppslussning.

5

Skydda båten

Båten skyddas mot slusskanten genom avvisare (telefonstolpar på slussväggarna). Lägg båten med relingslisten mot avvisare, men håll ifrån några cm mellan relingslist och avvisare. *Det är ej tillåtet att använda plankor.*

6

Avslutad slussning

Kasta upp linorna och gå ur slussen i den ordning ni gick in, om inte slussvakten önskar annan turordning. Invänta tecken från slussvakten innan du går ur slussen.

På vår Youtube-kanal hittar du filmen "Att slussa på Dalslands kanal".

Så här lägger du
tampen runt knapen
när du slussar

Slusstation	Antal slussar	Stighöjd	Slusstid	Gångtid till nästa sluss
Köpmannebro	1	0,1 m	10 min	45 min
Upperud	2	5,0 m	30 min	10 min
Håverud	4	9,9 m	60 min	20 min
Buterud	1	0,08 m	10 min	40 min
Mustadfors	1	3,1 m	15 min	10 min
Långed	4	13,1 m	60 min	10 min
Långbron	1	0,3 m	15 min	25 min
Billingsfors	2	6,1 m	30 min	5 min
18:e	1	2,4 m	10 min	10 min
19:e och 20:e	2	6,1 m	30 min	15 min
Bengtsfors	2	3,5 m	25 min	160 min
Lennartsfors	3	7,5 m	30 min	95 min
Töcksfors	2	10,1 m	60 min	
Bengtsfors	2	3,5 m	25 min	100 min
Gustavsfors	1	2,8 m	20 min	45 min
Krokfors	2	5,3 m	25 min	
Köpmannebro	1	0,1 m	10 min	50 min
Snäcke	1	3,0 m	20 min	45 min
Strömmen	1	1,2 m	15 min	

Restid Beräknad efter 8 knop i öppna vatten + max 3 knop i leder. Tiden är också beräknad utan väntetider, annan trafik eller stopp på vägen.

Hög- och lågsäsong: Under juni och augusti är tidsåtgången kortare. Gångtiderna i tabellen ger dig en uppfattning om ungefär hur lång tid det är mellan slussarna i kanalen.

Stängd sluss: Sista slussning kan vara betydligt tidigare än tiden slussen stänger, beroende på hur lång tid slussningen tar. Så kom i god tid om du har bråttom.

Båt, säkerhet och hänsyn

Maxmått för båt:

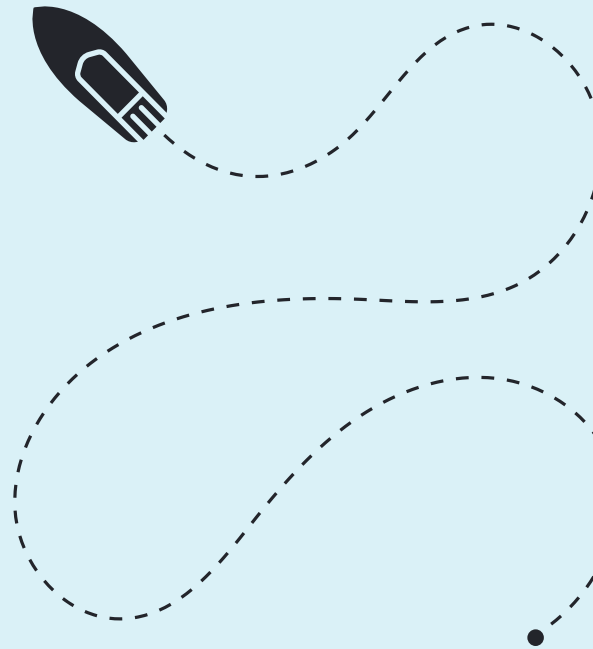
Längd: 22,75 meter

Bredd: 4,05 meter

Djup: 1,80 meter

Segelfri masthöjd via Vänern.
Segelfri masthöjd om 26 meter till Håverud.
Därefter 17 meter till Lennartsfors. Efter
Lennartsfors har vi en segelfri masthöjd om
15,5 (14,5) meter. **Håll koll i sjökortet.**
OBS! Max djupgående i slussarna 1,80m.

Sjökort:

Kombi-båtspportkort (2020) för Dalslands kanal och Trollhätte kanal med farleder, gästhamnar, sevärdheter, fakta, service och kanalthistoria. Tryckt på ett vattentåligt och rivstarkt papper. Kan köpas i Köpmannebro, Håverud, Långbron och Lennartsfors.

Försäkring:

Alla båtar som trafikerar Dalslands kanal är skyldiga att ha en gällande båtansvarsförsäkring. Skepparen/redaren/ägaren ansvarar för att sådan finns. Skulle du råka ut för en skada som du anser att kanalbolaget kan ha orsakat ska du direkt kontakta närmaste slussvakt. Båtagaren ska därefter skicka en skaderapport till info@dalslandskanal.se.

Bad:

Bada gärna i kanalen men det är inte tillåtet att bada närmare än 50 meter från sluss, bro eller väntbrygga. Det uppstår stark strömbildning när en slusskammare töms. Välj din badplats med omsorg. Är du osäker på var du kan bada, fråga en slussvakt om råd.

Hastighetsbegränsning:

I kanalens konstruerade leder är högsta tillåtna hastighet tre knop. I sjöarna och övriga delar av kanalen gäller den hastighetsbegränsning som framgår av sjökortet för farled 956 (Dalslands kanal). Tänk på att alltid anpassa hastigheten och att visa hänsyn till boende, medtrafikanter och djurlivet.

Felanmälan:

Misstänker du att ett farledsmärke ligger fel eller saknas, meddela kanalbolaget så snart du kan med position eller koordinater.

Strömmande vatten i farleder:

Oftast har du som trafikant inga problem med naturligt strömmande vatten. Men vi vill göra dig uppmärksam på platser där det vid enstaka tillfällen strömmar vatten i sådan omfattning att det krävs extra försiktighet:

Håverud: Ovanför övre slussen.

Buterud: Norr om Buteruds sluss vid länsan.

Lennartsfors: Norr om Lennartsfors slusstation delar sig farleden. Länsa finns utlagd. Generellt gäller att man, förbi länsan, håller så långt till babord som möjligt.

Töcksfors: Vid inloppet, norr om nedre slussen, delas farleden och inloppet till kraftstationen.

Aborrar och tusenlappar

Några kanalfiskar

Dalslands kanal och Vänern erbjuder strömmande vatten, forsfiske, stilla tjärnar, sprickdalssjöar och innanhav. Du kan få såväl jättegäddor som lax, öring, röding, abborre och en vitfisk på kroken. Så oavsett om du gillar spinnfiske, flugfiske, trolling eller rofyllt mete så hittar du det i Dalsland.

Läs mer om de olika fiskevårdsområdena och var du kan köpa fiskekort: www.vastsverige.com/fiskeland/

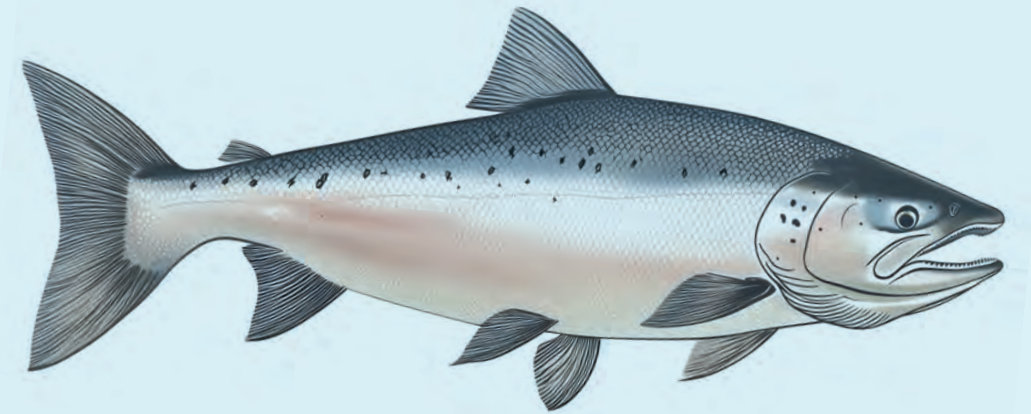
Hornsimpa

Hornsimpan kan morra, är Dalslands landskapsfisk och Sveriges mest taggiga fisk. Dessutom är dess rom väldigt god.

Abborre

Aborre, förlåt abborre, är ett av svenskans mest felstavade ord. En teknik att få en filé helt befri kallas att byxa den.

Öring och lax

Öring och lax kan yngla av sig och få laxingar. Förr i tiden kallades tusenkronorssedlarna för laxar på grund av sin rosa färg.

Gädda

Gäddan är en rovgirig rackare som kan väga upp till 30 kg, bli 150 cm lång och äta byten som är drygt halva gäddans egen längd.

Rumpa med vaniljsmak

Några kanaldjur

Dalslands och Värmlands vildmark är trolsk och hemlighetsfull. Här kan du möta såväl älg och rådjur som hare och räv. Och är du riktigt tyst, tålmodig och har tur så döljer de djupa skogarna djur man sällan ser.

Bäver

Bävergäll är ett sekret från bäverns rumpa som förr bland annat användes för att ge vaniljsmak i livsmedel och som naturläkemedel.

Lodjur

Redan vikingarna sålde lodjursskinn på sina resor. De mycket dyra och mjuka lopälsarna användes bl a till sängkläder.

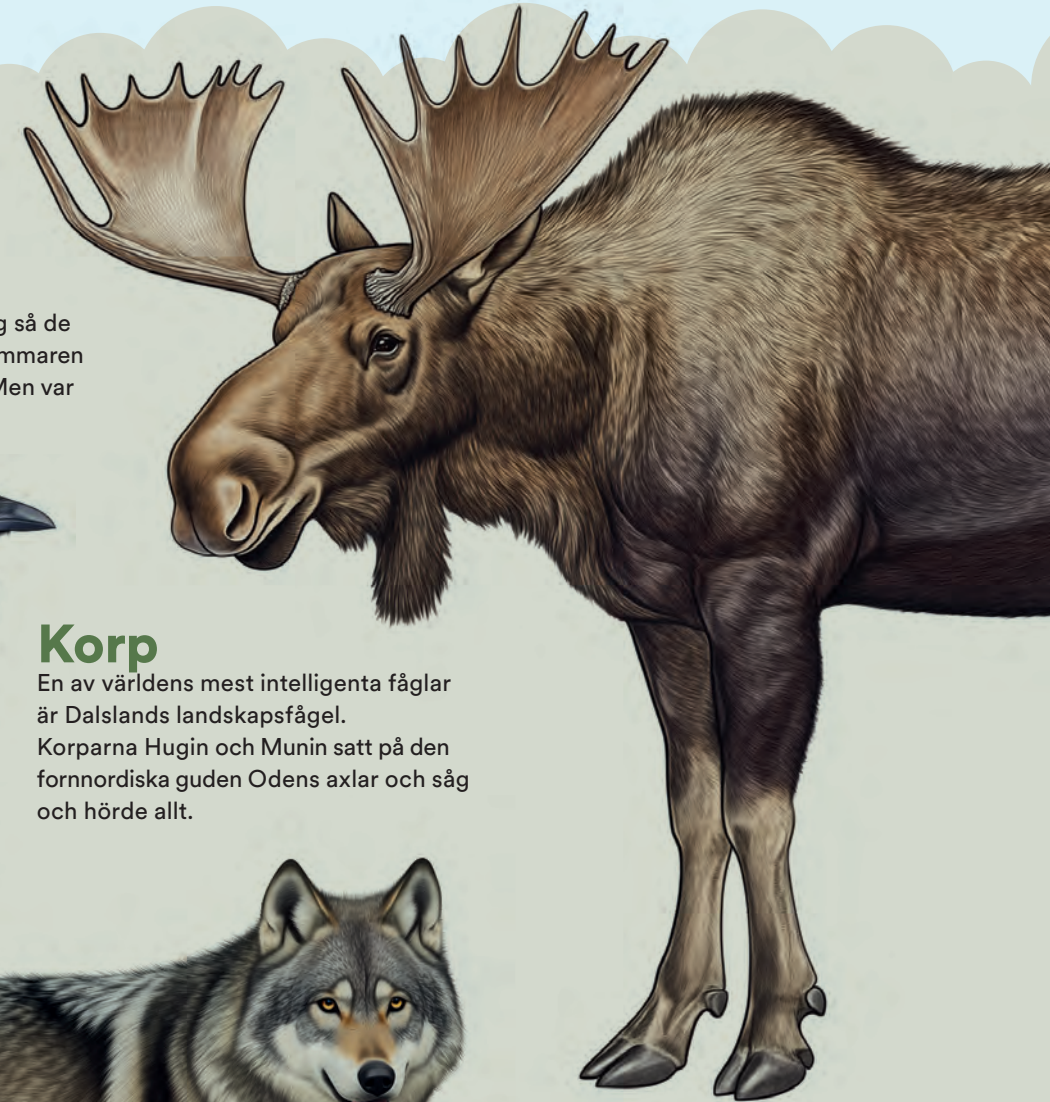
Dvärgmus

År 1985 fick Sverige en ny djurart. Man hittade dvärgmöss i Dalsland. Fem centimeter lång och sju gram lätt är dvärgmusen en av världens minsta gnagare.

Älg

Älgar väger mellan 200–800 kg så de behöver mycket mat. Under sommaren kan de äta upp till 35 kg/dag. Men var lugn, de äter helst grönt.

Korp

En av världens mest intelligenta fåglar är Dalslands landskapsfågel. Korparna Hugin och Munin satt på den fornnordiska guden Odens axlar och såg och hörde allt.

Varg

Vargen är Värmlands landskapsdjur. Det är inte många som sett varg i det vilda, men om du är tyst och håller ögonen öppna...

Kanot i kanalen

Många av våra besökare är kanotister. Med både långsmala sjöar där vågorna sällan går höga och lite tuffare vatten och vildmark längre norrut är Dalslands kanal, ett av Europas vackraste sjösystem, lika tryggt för nybörjare som utmanande för äventyrare.

Kanot i slussen

- Följ alltid slussvaktens instruktioner.
- Alla i kanoten måste ha flytväst på sig.
- Kanoter går in sist i slussen.
- Slussning av kanoter är också avgiftsbelagd.

Bra att veta

- Paddla inte mitt i farleden.
- Det finns över 100 lägerplatser i sjösystemet. De flesta har eldstad, utedass, vindskydd och plats för tält. Du behöver köpa naturvårdskort för att använda lägerplatserna på dalslandnordmarken.se.
- Tänk på att det är eldningsförbud 1 juni–31 augusti.
- Nyttja allemansrätten med respekt och förnuft – den är till för alla.

Gästhamnar

De flesta gästhamnar längs Dalslands kanal tillämpar drop-in och det går inte att förboka. Gästhamnen i Bengtsfors går att förboka via **www.dockspot.com**. Priser och kontaktuppgifter till gästhamnarna hittar du på vår hemsida (se QR-kod på sidan 3).

GÄSTHAMN	DJUP (M)	PLATSER	FÖRTÖJNING	FÄRSKVATTEN	WC	DUSCH	TVÄTT	BAD-PLATS	SUG	BRÄNSLE	INTERNET	CAFÉ	REST./BAR	KRAN	RAMP	ÅTER-VINNING	AVSTÅND BUTIK	HUSBIL
Köpmannebro	2,5	6–10	Långsides	●	●	●	●			●		●						
Upperud – Spången	5	14	Bom, boj, långsides	●	●	●		●	Latrinvask		●	200 m	200 m		●	●	2,3 km	●
Håverud	1,8	25	Bom, boj	●	●	●	●		●	1,6 km		100 m	100 m				1,5 km	●
Dals Långed	1,8	8	Boj	●	●	●			Latrinvask	1 km		100 m	100 m			600 m	400 m	●
Långbron	1,5	4	Boj		Utedass			●				400 m	2 km		Brant	300 m	2 km	●
Laxsjöns Camping	1,0–1,8	10	Ankare, bom	●	●	●	●	●		1 km	●	●	●			●	100 m	●
Baldersnäs	1,2–1,8	12	Bom, långsides	●	●	●		●				v. 26-32	●				3 km	
Bengtsfors	1,5–3,0	45	Ankare, boj	●	●	●	●	●	●	200 m	●	100 m	100 m		150 m	●	100 m	
Gustavsfors	2,0–2,5	16	Ankare, boj	●	●	●			●			●	●	●	●	●	100 m	
Fröskog (gästbrygga)	1,8	3	Långsides, stäv					●							●		3 km	
Årjäng	1,5	16	Boj, långsides	●	●	●	●		Latrinvask	1,5 km	●		1,5 km		●		1,5 km	●
Sillebotten	2,0–3,0	6	Ankare, bom		Utedass			●				●			●		9,5 km	
Signebyns	1,5–3,0	4	Boj		Utedass			●		5 km					●		5 km	
Lennartsfors	3	15–18	Boj	●	●	●	●		●	300m	●	100 m		Krantruck	●		400 m	●
Holmerudsfors	2,5	11	Boj, långsides	●	●	●		●			●	v. 26-31				●	13 km	●
Töcksfors	3,5	14	Boj, långsides	●	●	●	●		●	400 m		●		●	●		1 km	
Östervallskog	2	15	Ankare, bom, långsides	●	●	500m	500m			500 m					●	●	500 m	●
Nössemarks Camping	2	12	Bom, långsides	●	●	●	●	●	Latrinvask		●	●	●		●	●	100 m	●
Ed	1,0–6,0	10	Boj, långsides	●	●	●	●	●	●	Diesel	●		3 km	Lyftplatta	●	●	3 km	●
Otteid (Norge)	2	20	Bom, långsides	●	●	●	●	●			●	●			●		18 km	

Vi har gjort vårt bästa för att allt ska bli rätt – men ibland smyger sig ett litet fel in, eller så händer något nytt efter tryck. På vår hemsida dalslandskanal.se hittar du alltid senast uppdaterade informationen

An aerial photograph of a narrow canal in Dalarna, Sweden. On the left bank, there is a large red wooden barn with a grey roof. A red van is parked in front of the barn. A large green tree stands next to the barn. In the center, a white motorboat is moving through the canal. Several people are walking on the grassy banks. The canal is surrounded by lush green trees and grass. In the background, a large lake is visible, surrounded by more trees and small islands.

En idyll med lugn och ro

Dalslands kanal är ett av Sveriges sjörikaste områden. En labyrint av stora och små sjöar, älvar och idylliska, slingrande kanalstumpar. Bara 12 km är grävd eller sprängd kanal. Resten är ett långt segelbart sjösystem där du knappast behöver trängas.

En utmaning med folkligt stöd

Sedan 1600-talet hade järnmalm fraktats från Bergslagen till bruken i Dalsland med båt över Vänern och häst och vagn i Dalsland. På 1700-talet började diskussionen i riksdagen om att binda samman Dalslands vattenvägar med grävd kanal.

Sommaren 1868 stod kanalen klar. Nu kunde järnmalm, människor och post transporteras med fartyg från Dalslands skogar till Göteborg eller Östersjön via Göta kanal.

Underverket akvedukten i Håverud

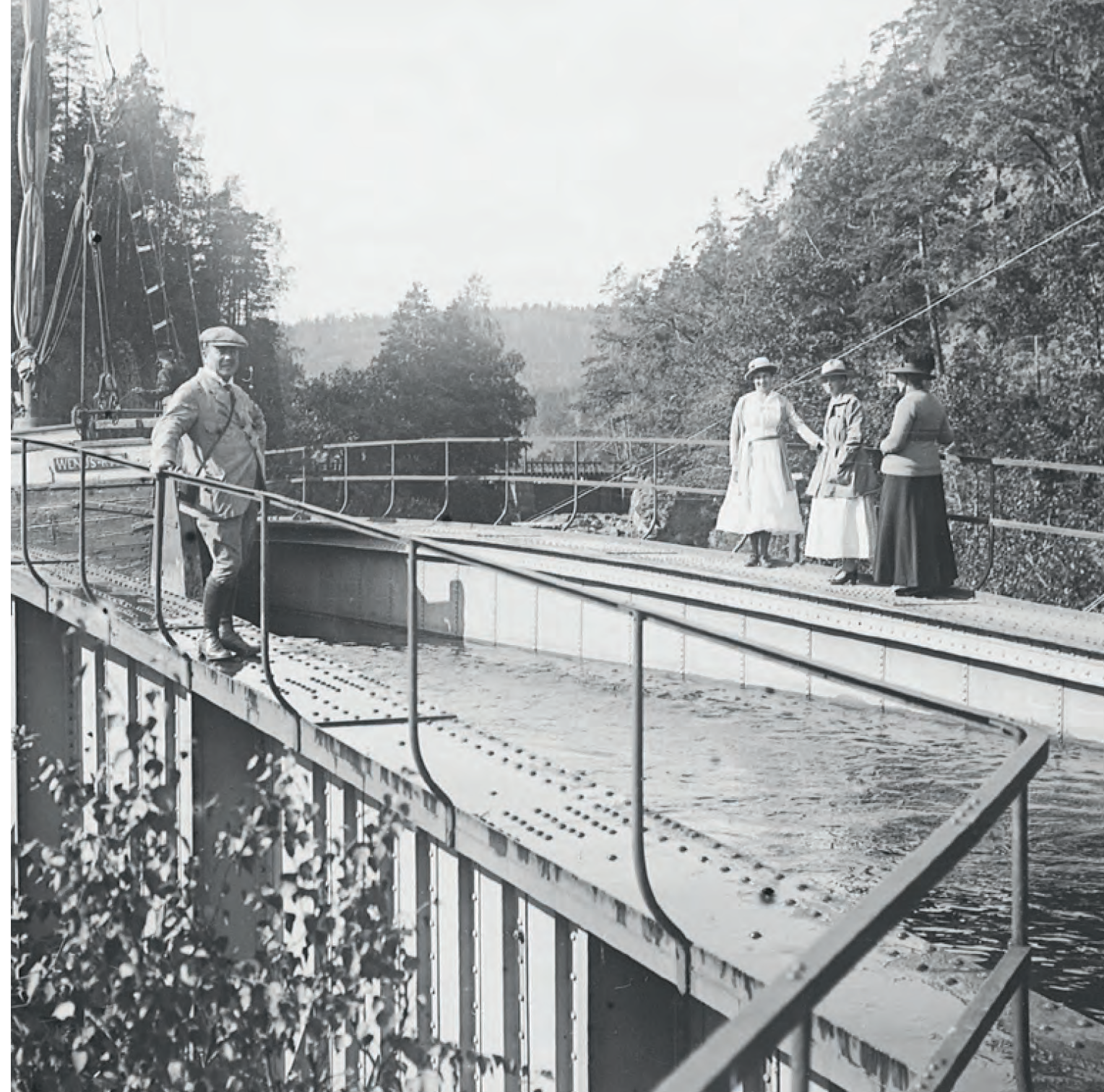
Men det var inget enkelt bygge. Håverud med sin strida fors och tio meters höjdskillnad var en utmaning. Byggherren Nils Ericson hade byggt slussar i Trollhättan, slussen i Stockholm, Saima kanal i Finland, västra och södra stambanorna. Men aldrig en akvedukt. Han antog utmaningen. Det är vi tacksamma för idag. Lösningen blev en 33 meter lång järnbro som fylldes med vatten så att fartygen kunde åka över forsen och vidare ner i slusstrappan i Håverud.

Höll både tid och budget

Nils Ericson höll både tid och budget – fyra år från start till mål. Dessutom gick dalslänningarna man ur huse för att stötta projektet. På Riksarkivet finns teckningslistorna för aktierna bevarade som vittnar om engagemanget att bygga en av Europas vackraste vattenvägar.

Dalslands kanal: Ett system av stora och små sjöar, vikar, fjordar och bi-leder. Kanalen sträcker sig från Vänerens västra sida, genom Dalsland, in i Värmland och Norge.

Längd:	253 km varav 12 km är grävd kanal
Antal slussar:	31 slussar fördelade på 17 slusstationer
Fallhöjd:	66 m mellan Stora Le i Töcksfors och Köpmannebro vid Väneren.
Byggnadsår:	1864–1868
Byggherre:	Nils Ericson

Dalslands kanal

ETBL. 1868

Här hittar du information om allt i, på och kring Dalslands kanal: dalslandskanal.se
Vill du köpa fiskekort, veta vilka fiskar som nappar var och hitta kartor över sjöarna: www.fiskeland.se